

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Liikkumista tukevat palvelut
1.5.2016 lähtien

LIKKUMISTA TUKEVAT PALVELUT 1.7.2016 LÄHTIEN
Sosiaali- ja terveystoimikunta 13.6.2016
Muutokset punaisella

Sisällys

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.....	3
Liikkumista tukevien palvelujen valmistelun aikataulu.....	4
1. Liikkumista tukevat palvelut.....	5
2. Neuvonta, palveluohjaus sekä palvelutarpeen arviointi.....	6
3. Kaikille avoimet liikkumista tukevat palvelut.....	6
4. Palvelutarpeen arviointiin perustuvat liikkumista tukevat palvelut.....	7
4.1 Helsingin seudun liikenteen maksuton matkakortti.....	7
4.2 Helsingin seudun liikenteen Oikeus saattajaan- kantakortti.....	7
4.3 Alennusliput invalideille ja eläkeläisille.....	7
4.4 KELA taksi.....	7
4.5 Liikkumisen tukeminen on osa muuta palvelua.....	8
5. Saattajapalvelu ja taksikortti.....	8
5.1 Saattajapalvelu.....	8
5.2 Taksikortti.....	8

[23 §](#)

Liikkumista tukevat palvelut

Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:

- 1) julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla;
- 2) saattajapalveluna;
- 3) ryhmäkuljetuksina;
- 4) korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset;
- 5) muulla soveltuvalla tavalla.

Yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla.

Liikkumista tukevien palvelujen valmistelun aikataulu

Korvaa 3.10.2011 sosiaali- ja terveyslautakunnassa annetun sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun toimintaohjeen 1.11.2011

Aikataulu		Vastuu / osallistujat
16.2.	Luonnoksen valmistelu	
23.2.	Luonnoksen kommentointi työkokouksessa	Arja Hanna , Anneli Ojala ja Anne Aaltio, Satu Laaksonen, Henna Hilden
25.2.	Luonnoksen viimeistely	Avojory
26.2.	Luonnoksen viimeistely	EE esimiestiimi
7.3.	Luonnoksen esittely vanhusneuvosto	Anne Aaltio
	Luonnoksen esittely Vahvan jory	Päivi K. ja Anne
23.3.	Luonnoksen esittely vammaisneuvosto	Anne Aaltio
30.3.	ltk listalle	listateksti, Arja Hanna
11.4.2016	soster ltk	Timo Aronkytö
11.4–22.4.	Kuntalaistiedotus, verkostotiedotus	Vappu Vienamo, lautakunnan tiedote Armi Rintala vammaisten verkostot Anneli Ojala kuljetuspalvelun verkostot Anne Aaltio uutiskirjeen verkosto, nettisivut, avain
11.4.–22.4.	Henkilökunnan ohjaus	Anneli Ojala, Aila Halonen, Susanne Laine asiakasohjauksen tiimit
9.5.	soster ltk	Timo Aronkytö
9.5.–22.6.	Kuntalaistiedotus, verkostotiedotus	Vappu Vienamo, lautakunnan tiedote Armi Rintala vammaisten verkostot Anneli Ojala kuljetuspalvelun verkostot Anne Aaltio uutiskirjeen verkosto, nettisivut, avain
9.5.–22.6.	Henkilökunnan ohjaus	Anneli Ojala, Aila Halonen, Susanne Laine asiakasohjauksen tiimit

1. Liikkumista tukevat palvelut

Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne ja siihen kuuluvat lähibussit ovat ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen.

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia, ja jotka tarvitsevat palvelua asioiden tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Liikkumista tukevat palvelut

Neuvonta, palveluohjaus ja palvelutarpeen arviointi

Kaikille avoimet liikkumista tukevat palvelut:

- julkisen liikenteen käytön ohjaus ja neuvonta
- Helsingin seudun liikenteen matalalattiabussit
- Helsingin seudun liikenteen lähibussit
- vapaaehtoistoiminnan kulttuuriluotsit
- vapaaehtoistoiminnan ystävät

Palvelutarpeen arvioinnin pohjalta myönnettävät liikkumista tukevat palvelut

Helsingin seudun liikenteen maksuton matkakortti ja Oikeus saattajaan kankortti

Kela taksi: käyttöön oikeuttava todistus hoito- tai vastaanottopaikasta

Kotihoidon asiakkaiden asioiden apu: kotihoidon yksi tuote on asiointiapu
Omaishoidon tuen asiakkaat: omaishoitajanhoitajan tehtäviin kuuluu mm. saattaminen, ulkoilu yms.

Vammaispalvelujen asumisohjaajan työhön kuuluu asioiden apu
Henkilökohtaisen apuun voi kuulua osallistuminen asiakkaan virkistys-, harrastus- ja asiointimatkoihin

Palveluasumiseen kuuluu osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut

Vapaaehtoistoimintaan kuuluva tukihenkilötoiminta: sopimukseen perustuvaa vapaaehtoistoimintaa, jolloin vapaaehtoisen ja autettavan

Saattajapalvelu

Taksikortti

2. Neuvonta, palveluohjaus sekä palvelutarpeen arviointi

Liikkumista tukevien palvelujen neuvonta ja palveluohjaus, sekä myöntäminen, perustuvat asiakkaan elämäntilanteen, toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Laaja-alainen palvelutarpeen selvittely tehdään useimmiten kotikäynnillä. Näin on mahdollista kartoittaa asiakkaan asumisympäristössä liikkumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Arvioinnin tueksi voidaan pyytää erikseen lääkärintodistus ja/tai eri asiantuntijoiden lausuntoja. Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään asiakkaan palvelukokonaisuus ja miten eri palvelut vastaavat liikkumisen tarpeisiin. Palvelujen päällekkäisyyttä ei saisi muodostua.

Liikkumista tukevien palvelujen asiakkuuksien hoito:

Ikääntyneet asiakkaat: seniorineuvonta. Seniorineuvontaan saa yhteyden soittamalla arkisin klo 8.15–16 puhelimeen 09 839 24202

Muut asiakkaat: se yksikkö, jossa asiakkaalla on vakinainen asiakkuus

3. Kaikille avoimet liikkumista tukevat palvelut

Julkisen liikenteen käytön neuvonta ja ohjaus

Liikkumista tukevien palvelujen neuvonta toteutetaan Vantaa-infoissa ja Seniorineuvonnan puhelinpalvelussa. Ohjaukseen kuuluu joukkoliikenteen reittejä ja käyttöä koskeva opastus. Vantaa infoissa on Helsingin seudun liikenteen maksulaitteiden harjoittelumahdollisuus. Erilaisiin tapahtumiin voi kutsua Helsingin seudun liikenteen matkakummin kertomaan palveluista.

Helsingin seudun liikenteen tarjoamat palvelut

- esteettömät matalalattiabussit ja lähiliikenteen junat
- lähibussit. Lähibussit ovat matalalattiaisia pikkubusseja, joissa on tilaa vaunuille, pyörätuolille tai rollaattorille. Bussit pysähtyvät bussipysäkkien lisäksi muillakin pysähtymispaikoilla. Kuljettaja auttaa tarvittaessa matkustajia siirtymisessä autoon ja autosta. lähibussit liikennöivät kuudella alueella klo 9-15 välisenä aikana. Vuonna 2016 lähibussit ovat kutsuperusteisia; asiakas voi tilata rajatulle alueelle kuljetuksen puhelimitse.

Vapaaehtoistoiminta liikkumisen tukena

Kulttuuriluotsi: Kulttuuriluotsit ovat koulutettuja, vapaaehtoisia vantaalaiseen kulttuuritarjontaan perehtyneitä vertaisohjaajia. Kulttuuriluotsin kanssa voi mennä maksutta tai alennuksella teatteriin, konserttiin, museoon, tai näyttelyyn, sekä erilaisiin tapahtumiin. Kulttuuriluotsin voi pyytää seuraksi joko itselle, tutulle, tai ryhmälle. Kulttuuriluotsin seura on maksutonta, mutta omat matkansa, tai alennuslipun, kukin kustantaa itse.

- ystäväpalvelu

4. Palvelutarpeen arviointiin perustuvat liikkumista tukevat palvelut

4.1 Helsingin seudun liikenteen maksuton matkakortti

HSL-alueella vakituisesti asuvat sokeat, sotainvalidit ja rintamaveteraanit saavat maksuttoman matkakortin ja seudullisen matkustusoikeuden, jos he täyttävät seuraavat ehdot:

- Sokeat, näkövamman häiriöaste 90 %
- Sotainvalidit, sotavammasta aiheutuva häiriö
- Rintamaveteraanit ja työvelvolliset, joilla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

Pyörätuolia käyttävät henkilöt eivät tarvitse lainkaan lippua HSL:n joukkoliikenteessä.

4.2 Helsingin seudun liikenteen Oikeus saattajaan- kantakortti

Oikeus saattajaan- kantakortti voidaan myöntää henkilölle, joka ei voi kulkea ilman saattajaa julkisissa kulkuvälineissä. Oikeus saattajaan- kantakorttia haetaan erikseen lääkärin allekirjoittamalla hakemuksella.

4.3 Alennusliput invalideille ja eläkeläisille

4.4 KELA taksi

Sairausvakuutuslain mukaan korvataan omavastuun ylittävä osuus taksimatkasta terveydenhuollon yksikköön tai kuntoutukseen. KELA:n sopimusperusteisesta tilausvälityskeskuksesta (alueellinen keskitetty palvelunumero) tilatusta matkasta asiakas maksaa 25 € omavastuun yhdensuuntaisesta matkasta. Muualta tilatusta matkasta omavastuu on 50 €. Vuotuinen omavastuu vuonna 2016 on 300 €. Asiakkaan tulee säilyttää terveydenhuollosta matkaa varten saamansa todistus, sillä Kela voi pyytää sitä asiakkaalta myöhemmin.

4.5 Liikkumisen tukeminen on osa muuta palvelua

- kotihoidon asioimisapu: kotihoidon yksi tuote on asiointiapu
- omaishoidon tuki: hoitajan tehtäviin kuuluu mm. saattaminen, ulkoilu yms.
- vammaispalvelujen asumisohjaajan työhön kuuluu asiointiapu
- henkilökohtaiseen apuun voi kuulua osallistuminen asiakkaan virkistys-, harrastus- ja asiointimatkoihin
- palveluasumiseen kuuluu osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut

5. Saattajapalvelu ja taksikortti

5.1 Saattajapalvelu

Saattajapalvelu toteutetaan tukihenkilötoiminnan muodossa. Tukihenkilö on sopimukseen perustuvaa vapaaehtoistoimintaa, jolloin vapaaehtoisen ja autettavan kanssa sovitaan toiminta ja siihen liittyvä korvaus.

5.2 Taksikortti

Taksikortille voidaan myöntää 2-8 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.

Asiakas saa tehdä matkan haluamaansa kohteeseen. Vantaan kaupunki korvaa yhdensuuntaisesta matkasta enintään 30 €. Tämän summan ylimenevän osan asiakas maksaa autossa kuljettajalle. Lisäksi asiakas maksaa yhdensuuntaisen matkan omavastuusuuden kuljettajalle. Yksittäisen matkan omavastuu määräytyy julkisen liikenteen maksujen mukaan. Vantaan alueella maksu määräytyy sisäisen lipun mukaan ja lähikunnissa seutulipun mukaan.

5.2.1 Taksikortin myöntämisperusteet

Taksikortin myöntäminen perustuu yksilölliseen asiakkaan palvelutarpeen arviointiin, ja sen pohjalta tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Taksikortin voi saada

- henkilö, jonka kotikuntalainen mukainen kotipaikka on Vantaa
- henkilö, jolla on vamman tai sairauden johdosta pitkäaikaisesti vaikeuksia liikkumisessa, ja joka ei voi käyttää julkisia liikennevälineitä ilman suuria vaikeuksia
- yksinasuva henkilö, jonka bruttokuukausitulot ovat korkeintaan 1820 euroa, ja käytettävissä oleva varallisuus korkeintaan 5000 euroa. Käytettävissä olevalla varallisuudella tarkoitetaan varallisuutta, joka on kohtuullisilla järjestelyillä mahdollista saada käyttöön.
- parisuhteessa (avoliitto, avioliitto, rekisteröity parisuhde) yhdessä asuvat henkilöt, kun pariskunnan yhteenlasketut bruttokuukausitulot ovat korkeintaan 3360 euroa, ja käytettävissä oleva varallisuus yhteensä korkeintaan 8000 euroa. Käytettävissä olevalla varallisuudella tarkoitetaan varallisuutta, joka on kohtuullisilla järjestelyillä mahdollista saada käyttöön.
- lapsi, jonka kanssa asuvan vanhemman tai vanhempien bruttokuukausitulot ovat korkeintaan 3360 euroa, ja käytettävissä oleva varallisuus korkeintaan 8000 euroa

5.2.2 Päätös taksikortista

Taksikortista tehdään kirjallinen päätös.

Taksikortti myönnetään määräajaksi. Päätöstä voidaan sen voimassaoloaikana tarkistaa, mikäli hakijan terveydentilassa tai muissa olosuhteissa tapahtuu sellaisia muutoksia, ettei asiakas täytä enää taksikortin saamisen edellytyksiä. Tarvittaessa asiakkaalle tehdään uusi palvelutarpeen selvittely ja häneltä voidaan pyytää uusi selvitys taloudellisesta tilanteesta.

Sosiaalihuoltolain mukainen taksikortti on tarkoitettu asiointi- ja virkistysmatkoihin. KELA:n korvaamalla terveydenhuollon matkoilla ei voi käyttää sosiaalihuoltolain mukaista taksikorttia.

5.2.3 Taksikorttiin voidaan tarvittaessa myöntää erillinen palvelulisä tai invalidisä

Taksikortin käyttäjälle voidaan myöntää palvelulisä, jos hän tarvitsee tavanomaista enemmän kuljettajan apua ennen matkaa ja/tai matkan päättyessä. Palvelulisä oikeuttaa

asiakkaan saamaan kuljettajan apua esimerkiksi autosta kotiin siirryttäessä tai asunnosta hakemisessa. palvelulisänä myönnetty saattajapalvelu ei ole tarkoitettu avustamiseen esimerkiksi kaupoissa ym. Jos taksissa on mukana kuljetuspalvelukortin haltijan mukana saattaja / avustaja, taksi ei voi periä palvelulisiä.

Taksikortti annetaan kuljettajalle aina matkan alussa. palvelulisiin oikeutetut asiakkaat kertovat saatto- ja lisäpalvelun tarpeesta tilatessaan matkan tai viimeistään matkan alkaessa.

Taksikortin käyttäjälle voidaan myöntää invataksin käyttöoikeus ns. invalidisä. Tällöin asiakkaan kuljetus edellyttää invavarusteltua autoa, ja kyydistä peritään liikenne- ja viestintäministeriön taksapäätöksen mukainen lisämaksu (invalidisä). palvelulisiä ei makseta.